

ΣΥΝΗΓΟΡΟΣ ΤΟΥ ΠΟΛΙΤΗ
ΑΝΕΞΑΡΤΗΤΗ ΑΡΧΗ

Δελτίο Τύπου

Αθήνα, 26 Μαρτίου 2015

Προτάσεις μέτρων για την αποτελεσματικότερη εφαρμογή του νόμου σχετικά με την αντιμετώπιση της ανθρωπιστικής κρίσης

Ο Συνήγορος του Πολίτη, αξιοποιώντας την εμπειρία του από το χειρισμό αναφορών για παροχές προς ευπαθείς ομάδες (π.χ. επίδομα πετρελαίου θέρμανσης, φοιτητικό επίδομα, κοινωνικό μέρισμα κ.λπ.), διατύπωσε στο πλαίσιο της διαβούλευσης για το νομοσχέδιο σχετικά με την αντιμετώπιση της ανθρωπιστικής κρίσης, σειρά παρατηρήσεων για τη βελτίωση των σχετικών διατάξεων. Ήδη με ικανοποίηση η Αρχή διαπίστωσε ότι πολλές από τις παρατηρήσεις της ελήφθησαν υπόψη κατά την τελική διατύπωση των διατάξεων του νόμου (π.χ. αναφορά της μόνιμης κατοικίας αντί της «κύριας κατοικίας» που προβλεπόταν αρχικά σε ό,τι αφορά τους δικαιούχους επιδόματος ενοικίου, απαλοιφή της αρχικής πρόβλεψης περί υποβολής υπεύθυνης δήλωσης για τα εισοδήματα ορισμένων από τους δικαιούχους επιδότησης σίτισης κ.λπ.).

Πλέον, μετά την ψήφιση του ν. 4320/2015, και με στόχο την αποτελεσματική εφαρμογή των διατάξεων του νόμου, η Αρχή πρότεινε, μεταξύ άλλων, και τα ακόλουθα:

- Βασική απόφαση που πρέπει να ληφθεί είναι εάν, για τον προσδιορισμό των εισοδημάτων και της περιουσίας βάσει των οποίων θα καθορισθούν οι δικαιούχοι των μέτρων, θα ληφθούν υπόψη οι φορολογικές δηλώσεις του οικονομικού έτους 2014 (δηλαδή τα εισοδήματα της χρήσης 2013) ή οι φορολογικές δηλώσεις που θα κατατεθούν φέτος (οικονομικό έτος 2015) και οι οποίες θα αφορούν τα εισοδήματα της περυσινής χρονιάς (2014). Η τελευταία λύση είναι προτιμότερη γιατί θα λαμβάνεται υπόψη η πιο πρόσφατη εισοδηματική και περιουσιακή κατάσταση των πολιτών. Θα απαιτούσε ωστόσο, ενδεχομένως, να υποχρεωθούν οι πολίτες που θεωρούν ότι δικαιούνται τα επιδόματα του νόμου, να υποβάλουν τις φορολογικές τους δηλώσεις πριν από τη λήξη της τελικής προθεσμίας υποβολής τους.
- Επίσης, θα ήταν ίσως προτιμότερο ο υπολογισμός του εισοδήματος και της περιουσίας βάσει του οποίων επιλέγεται ο δικαιούχος να γίνεται βάσει του φορολογητέου εισοδήματος (συμπεριλαμβανομένου του τεκμαρτού) και όχι του πραγματικού, δεδομένου ότι κατά αυτόν τον τρόπο θα είναι ευχερέστερος ο υπολογισμός των ποσών. Σε αυτήν την περίπτωση, το ύψος του εισοδήματος που θα λαμβάνεται υπόψη να υπολογίζεται βάσει του συνολικού φορολογητέου εισοδήματος μείον ενός ποσοστού έκπτωσης (π.χ. 20%, 30% κ.λπ.), ανάλογα με τον αριθμό των δικαιούχων.
- Ως προς τον καθορισμό των κριτηρίων επιλεξιμότητας, και δεδομένου ότι ο όρος «συνθήκες ακραίας φτώχειας» δεν εξειδικεύεται στο νόμο, θα πρέπει να ληφθεί μέριμνα, ώστε να καλυφθεί ο ευρύτερος δυνατός κύκλος ευάλωτων προσώπων. Αναγκαίο είναι να συμπεριληφθούν και οικογένειες με ενήλικα παιδιά (δηλ. εξαρτώμενα μέλη, που θα περιλαμβάνουν και τους μακροχρόνια άνεργους άνω των 25 ετών) και μονογονεϊκές οικογένειες (απαραίτητος είναι ο ορισμός της έννοιας).

- Σε ό,τι αφορά την δωρεάν επανασύνδεση και παροχή ρεύματος, πρέπει να σημειωθεί ότι η ένταξη στο Κοινωνικό Οικιακό Τιμολόγιο συχνά προσκρούει στο γεγονός ότι σε πολλές περιπτώσεις η παροχή δεν είναι στο όνομα του χρήστη/δικαιούχου, είτε επειδή ο χρήστης δεν μπορεί να αντιμετωπίσει το κόστος της μεταφοράς, είτε επειδή αυτός στο όνομα του οποίου είναι η παροχή δεν είναι σε θέση να χορηγήσει (π.χ. λόγω θανάτου) σχετική εξουσιοδότηση. Προτείνεται το πρόγραμμα ή ο πάροχος να αναλαμβάνει το κόστος της μεταφοράς, ή η ένταξη στο Κοινωνικό Οικιακό Τιμολόγιο να βασίζεται σε στοιχεία χρήστη της παροχής. Θα πρέπει, επίσης, να ληφθεί μέριμνα για το ζήτημα της τιμολόγησης της υπέρβασης κατανάλωσης για τους πολυτέκνους – ευάλωτους καταναλωτές, για τους οποίους ισχύει ιδιαίτερη τιμολογιακή ρύθμιση, διάφορη εκείνης του Κοινωνικού Οικιακού Τιμολογίου.
- Σε ό,τι αφορά το επίδομα ενοικίου, είναι αναγκαίος ο καθορισμός κριτηρίων για τους τελικούς δικαιούχους του επιδόματος σε περίπτωση που ο συνολικός αριθμός όσων κριθεί ότι πληρούν τα προβλεπόμενα κριτήρια, υπερβαίνουν τον ανώτατο αριθμό δικαιούχων που ορίζει ο νόμος (30.000 άτομα και οικογένειες).
- Σε ό,τι αφορά τις υπηρεσίες που θα αναλάβουν την αξιολόγηση των αιτημάτων, την διεκπεραίωση των αιτήσεων και την τυχόν επανεξέταση σε περίπτωση αρχικής απόρριψης του αιτήματος, θα πρέπει να τονιστεί ότι η πρόβλεψη ενός μεγάλου αριθμού συναρμοδίων υπηρεσιών, ενέχει τον κίνδυνο δυσλειτουργίας της διαδικασίας. Θα ήταν αποτελεσματικότερο να αναλάβει πρωταρχικό ρόλο η ΓΓΠΣ – ΓΓΔΕ του Υπουργείου Οικονομικών, δεδομένης της τεχνογνωσίας της από παρόμοιες διαδικασίες (π.χ. επίδομα πετρελαίου, κοινωνικό μέρισμα, κ.λπ.).
- Η απόρριψη των αιτημάτων των πολιτών θα πρέπει να είναι αιτιολογημένη. Θα πρέπει να προβλεφθεί διαδικασία επανεξέτασης των αιτημάτων, και μάλιστα αναγκαίο είναι να διασφαλιστεί ότι, ήδη πριν την έναρξη της προθεσμίας υποβολής αιτήσεων των δικαιούχων, θα έχει τεθεί σε λειτουργία και η εφαρμογή για την υποβολή ηλεκτρονικής αίτησης επανεξέτασης.
- Η αξιοποίηση των ΚΕΠ για τη συγκέντρωση και διαβίβαση των δικαιολογητικών και για την παροχή συνδρομής στους ανθρώπους που δεν έχουν γνώση χειρισμού Η/Υ ή πρόσβαση σε Η/Υ είναι απολύτως αναγκαία. Ωστόσο, δε θα πρέπει να παρασχεθεί στα ΚΕΠ και η αρμοδιότητα επιβεβαίωσης στοιχείων και τροποποίησης αιτήσεων των δικαιούχων, διότι οι υπάλληλοι των ΚΕΠ δεν διαθέτουν την κατάλληλη τεχνογνωσία για να κρίνουν φορολογικά ζητήματα (πχ. υπολογισμός αντικειμενικών δαπανών). Ο σχετικός έλεγχος πρέπει να διενεργείται από όργανα του Υπουργείου Οικονομικών (τα οποία διαθέτουν την απαιτούμενη πείρα από την εφαρμογή παρόμοιων μέτρων, π.χ. επίδομα θέρμανσης).

Για περισσότερες πληροφορίες απευθυνθείτε στο:
 Τμήμα Επικοινωνίας
 Παραγουίος Πέτρος τηλ. 2131306625
 Παπαγεωργοπούλου Δημητρία τηλ. 2131306604